ПОДОБРУВАЊЕ НА ВЕШТИНИ ЗА МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА (M&E) ЗА ЈАВНИ АДМИНИСТРАТОРИ И ДРЖАВНИ СЛУЖБЕНИЦИ

Модул 3: Програми на Европската Унија кои ги поддржуваат владините институции

Сесија 1 : Политика за кохезија на ЕУ, програмска рамка и мониторинг и евалуација

Erasmus+

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЈА ЗА ЕВРОПСКИ ОБРАЗОВНИ ПРОГРАМИ И МОБИЛНОСТ

Co-funded by the European Union

Содржина од на презентација

- Вовед во политика на Кохезија
- Кохезиска политика и M&E
- Научени лекции од евалуациите на кохезиска политика
- Евалуација во членка на ЕУ држави – случај од Хрватска

Кохезиска политика на ЕУ – зошто и што ?

- Значајни регионални нееднаквости - пречка за и резултат од интеграцијата
- Договор од Рим (1957): „… на Заедница ќе имаат за цел намалување на нееднаквости помеѓу на нивоа на развој на на разни региони .“
- Сепак , во 1975 година прв механизам бил воведен – Европски фонд за регионален развој
- Денес , политиката на кохезија на ЕУ претставува 1/3 од буџетот на ЕУ и е Главната инвестициска стратегија на ЕУ
- Целта е да се намалат регионалните нееднаквости, да се промовира социјална и територијална кохезија и да се поттикне одржлив раст.
- Вклучена во Договорот за функционирање на ЕУ, членови 174–178.

3

Обликување на модерната кохезиска политика (I)

- Жак Делор реформи (1989, 1993) – вовед во принципите на Кохезиската политика :
  - *КОНЦЕНТРАЦИЈА: фокусирање на ограничено број од цели и на најсиромашните региони*
  - *ПРОГРАМИРАЊЕ: повеќегодишно програмирање врз основа на анализа , стратешко планирање и **евалуација***
  - *ПАРТНЕРСТВО: вклучување на регионални и локални партнери*
  - *ДОПОЛНИТЕЛНОСТ: Трошоците на ЕУ не смеат да ги заменат националните извори*

4

Обликување на модерната кохезиска политика (I I)

- Стандардизирани правила
- Децентрализирано управување (вклученост) од региони во менаџментот)
- Силно зголемување на буџет ; во само 5 години (1988-1993) релативниот удел скокна од 16% на речиси 31% од буџетот на ЕУ
- Клучни инструменти за финансирање :
  - Европски фонд за регионален развој (ЕРДФ)
  - Кохезиски фонд (CF)
  - Европски социјален фонд плус (ESF+)
  - Фонд за праведна транзиција (JTF)
  - Интеррег (за прекугранична соработка)

5

Сите имат пристап до финансирање , но на различни начини

Кохезиска политика 2021-2027

Две цели, три категории и пет цели на политиката

- **Цел 1:** Инвестиции во раст и работни места
- **Цел 2:** Европска територијална соработка

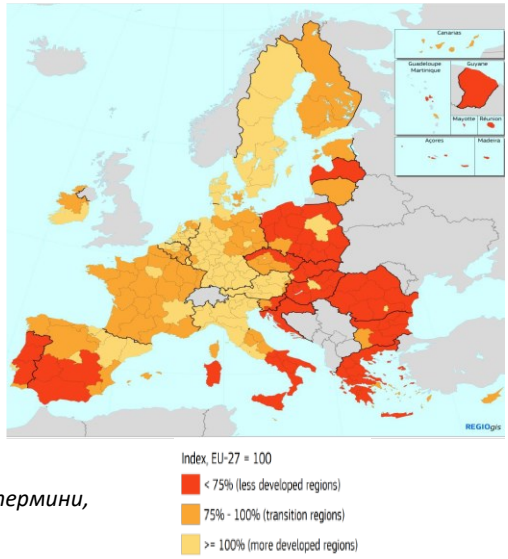
Категории од региони :

- **Помалку развиени региони** - БДП по глава на жител е под 75% од просекот на ЕУ;
- **Транзициски региони** - БДП по глава на жител е помеѓу 75% и 100 % од просекот на ЕУ,
- **Поразвиени региони** - БДП по глава на жител е над 100 % од просекот

Цели на политиката

1. Попаметна Европа
2. Позелена , нискојаглеродна Европа
3. Поповрзана Европа
4. Посоцијална Европа
5. Европа поблиску до граѓаните

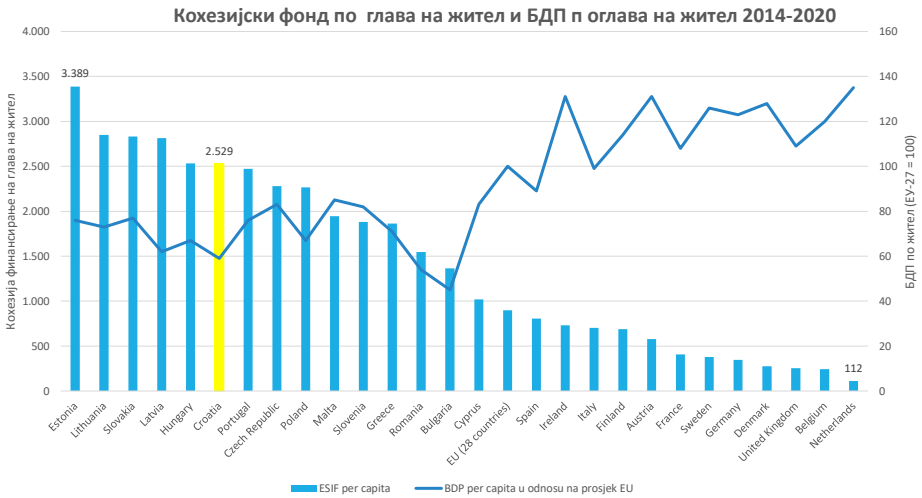
Во политиката за кохезија, промената на политичките термини, етикетите, категориите итн. се постојана „забава“.

Како кохезиската политика ги помага државите-членки?

- ✓ Обезбедува значаен износ од финансирање за јавно и приватен инвестиции
- ✓ Воспоставува заеднички сет на правила за исплата од средства
- ✓ Обезбедува заедничка стратешка рамка (ограничен број на цели по политики, видови од подобен интервенции , правила за национални / регионални стратешки документи)
- ✓ Се отвора можност регионите да играат една активна улога
- ✓ Силен промоција на принципот на партнерство
- ✓ Огромно можности за учење и размена од политичка пракса

Витална важност за јавните инвестиции во помалку развиени држави-членки

Кохезијата политика беше одговорен за 40,6% од вкупниот јавен инвестиции во кохезија земји (НЗМ+ГР+Ш+ПР+ПОР+КИ+МТ) .

Заедничка правна и стратешка рамка

- **Заеднички правна рамка**
  1. Поставува повеќегодишна финансиска рамка (MFF) вкупните трошоци на ЕУ .
  2. Заеднички Одредби Регулативата (CPR) го регулира спроведувањето.
- **Заеднички политика цели**
  1. Попаметна Европа (иновативна и паметна економска трансформација)
  2. Позелена , нискојаглеродна Европа (вклучувајќи енергетска транзиција, циркуларна економија, адаптација на климатските промени и управување со ризици)
  3. Поповрзана Европа (мобилност и ИКТ поврзаност)
  4. Посоцијална Европа (Европскиот столб на социјални права)
  5. Европа поблиску до граѓаните (одржлив развој на урбаните, руралните и крајбрежните области и локални иницијативи)

Хоризонтални прашања: градење на административни капацитети, соработка

- **Заеднички резултат индикатори за секоја цел на политиките**
- **Заеднички список на типовеи на интервенции што треба да бидат поддржани**
- **Силно вклучување на ЕК во конципирање на национални стратешки документи за употреба на средства од Кохезискиот фонд**

Клучни елементи на ситемот на мониторинг

- Мониторинг = Систематско набљудување на постигнувањето на резултатите , испорака на резултатот (исходот) и усогласување со целите и пресвртниците
- Национален систем за следење
- Споделени Правила и Стандарди
- Редовно Известување
- Комуникација и Видливост

Улога на Комитетот за Мониторинг

- Формално тело основано за секоја програма
- Вклучува претставници од националните, регионалните и локалните власти, социјалните партнери, граѓанското општество и други засегнати страни .
- Главно задачи поврзани со мониторинг и евалуација :
  - Го надгледува спроведувањето и напредокот на програмата
  - Ги разгледува годишните извештаи за работењето
  - Ги разгледува плановите и наодите за евалуација
  - Обезбедува следење на резултатите од евалуацијата
  - Ги зближува засегнатите страни и програмските партнери
- Придонесува во стратешки дискусии за промени во програмата , ублажување на ризикот и ориентација кон резултати

Собирање податоци и индикатори

- Мониторингот се потпира на финансиски приближни показатели (како што се стапките на апсорпција), како и на индикатори за излезни резултати и резултати.
- Финансиски податоци се собираат за поединечни проекти во рамките на програмата, а се собираат и информации за напредокот на проектите кон постигнување на специфични цели.
- Податоците се користат за проценка на ефективноста и влијанието на политиката за кохезија и за информирање при донесувањето одлуки.

ИТ платформи за собирање и презентирање на податоци/индикатори

- Мониторинг во Кохезиската политика се потпира на разни национален и ИТ системи
- Национални системи за следење (интегрирани со платформите на ЕУ)
  - Годишни извештаи
  - Врз основа на **заеднички индикатори за излез и резултати**
- SFC2021 (Систем за управување со фондови) во 2021–2027)
  - структурирана **размена на податоци** помеѓу: **Земји-членки** (Управувачки органи, Органи за сертификација, Органи за ревизија) и Услуги **на Европската комисија**
  - **Мониторинг на перформансите**
    – Пренесување на индикатори, пресвртници (milestones) и целни достигнувања
  - **Извештаи за евалуација**
    – Поставување на планови за евалуација, конечни извештаи, резимеа
  - **Годишни извештаи за имплементација (AIRs)**
- Платформа за отворени податоци : транспарентност во реално време
  - Вклучува индикаторите објавени преку SFC2021 придонесуваат за **платформата за отворени податоци за кохезија**
  - https://cohesiondata.ec.europa.eu/

Индикатори

- **Индикатори** за
  - Изведено од минатото искуство (2007–2020)
  - Проширен список за 2021–2027 година
  - Заеднички наспроти специфични индикатори
  - на пр . Број на претпријатија поддржано , број на претпријатија со нефинансиски поддршка , итн.
- **Индикатори за резултати :** непосредни ефекти врз корисниците
  - Следење на промените за директните корисници
  - Собрани за време или по завршувањето
  - Подобрете ја подготвеноста за евалуација
  - на пр . ... работни места за истражување создадени во поддржани субјекти , итн .

Пресвртници (Milestones) и цели

- Пресвртници: за output индикатори (2024)
- Цели: индикатори за output и резултати (2029)
- Потребни се основни вредности за некои индикатори

- пресвртница = број на поддржани мали и средни претпријатија до 2024 година
- цел = зголемување на вработеноста до 2029 година

Евалуација во контекст на кохезиската ЕУ политика на ЕУ

- ✓Надвор од мониторингот: објаснува *зошто* работите функционираат или не
- ✓Вклучува: имплементација и евалуација на влијанието
- ✓Потребни се независност и докази
- ✓Континуиран процес
- ✓Адресира: ефективност, ефикасност, кохерентност, релевантност, вредност на ЕУ
- ✓Поддржува учење за програмата

17

Зголемена важноста на евалуацијата

Кохезиската политика се смета за политика на ЕУ со најголемо искуство во однос на практиката на евалуација и политика со високи стандарди за евалуација (пример за глобална пракса).

- Над 800 национално спроведени евалуации во периодот 2007-2013 и 2014-2020
- За 15 тематски области, беше спроведена последователна евалуација за периодот 2007-2013 година.

Како дел од политиката за кохезија, се спроведуваат сите три вида евалуација (пред, за време на имплементацијата и потоа)

- ЕК нагласува **евалуација ex - post** , додека земјите-членки трошат најголем дел од своите ресурси за **евалуација ex -ante** и евалуација за време на имплементацијата.
- Растечки број на ex-post евалуации од страна на земјите-членки
- ЕК вложува значителни напори во зајакнување на капацитетите на земјите-членки во областа на евалуацијата, главно преку креирање на разни упатства/инструкции, размена на знаење и техничка помош.

18

Типови на Евалуација

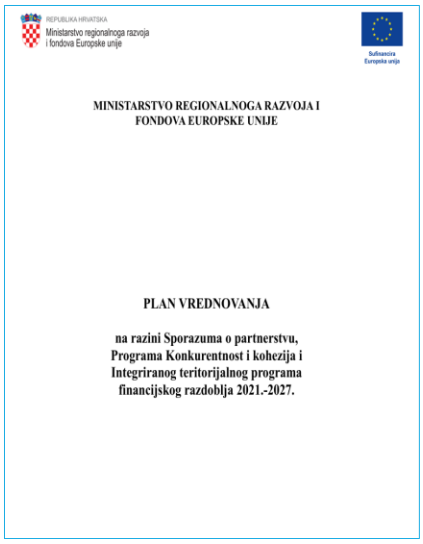
Во зависност од времето	Временски распоред	Главно Намена
Екс- анте	Пред да започне програмата	За да се процени дизајнот на програмата, кохерентноста, потребно е усогласување
Среднорочно	За време на имплементацијата	За да се проценат раните перформанси, да се идентификуваат ризиците, да се насочат прилагодувањата
Ек-спост	Откако ќе заврши програмата	За да се процени целокупната ефективност, ефикасност, влијание

Во зависност од намената	Временски распоред	Главно Намена
Влијание Евалуација	Обично се спроведува подоцна во програмскиот период или по затворањето	Мерење исход и каузални ефекти
Процес Евалуација	Спроведување за време на имплементацијата	Подобрување на имплементација и резултати

19

Планови за евалуација

- Задолжително по програма
- Вклучува цели, време, теми, методи и буџет за секоја планирана евалуација
- Плановите за евалуација мора да бидат готови во рок од 1 година од одобрувањето
- Редовно се ажурира и дискутира во Комитетите за следење.
- Опфаќа употреба, објавување и следење на наодите

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE UNIJE

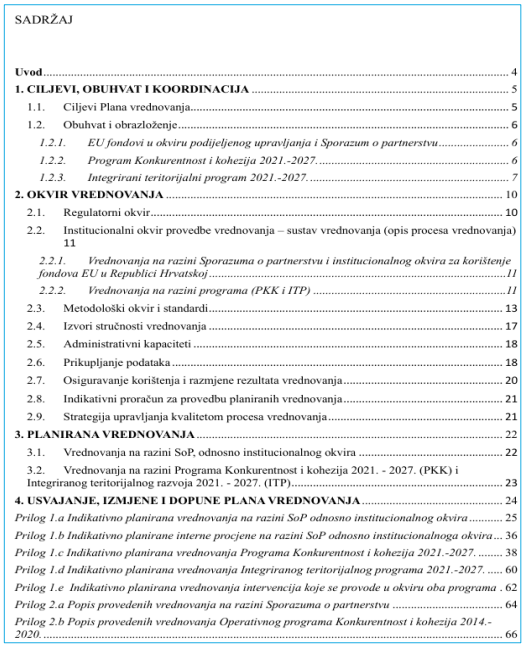
PLAN VREDNOVANJA

na razini Sporazuma o partnerstvu, Programa Konkurentnost i kohezija i Integriranog teritorijalnog programa financijskog razdoblja 2021.-2027.

20

Содржина на план за евалуација

- Цели , опсег и координација
- Евалуација рамка
- Планирано проценки
- Усвојување , ревизија и амандман од планот

SADRŽAJ

Uvod ... 4
1. CILJEVI, OBUHVAT I KOORDINACIJA ... 5
1.1. Ciljevi Plana vrednovanja ... 5
1.2. Obuhvat i obrazloženje ... 6
1.2.1. EU fondovi u okviru podijeljenog upravljanja i Sporazum o partnerstvu ... 6
1.2.2. Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. ... 6
1.2.3. Integrirani teritorijalni program 2021.-2027. ... 7
2. OKVIR VREDNOVANJA ... 10
2.1. Regulatorni okvir ... 10
2.2. Institucionalni okvir provedbe vrednovanja – sustav vrednovanja (opis procesa vrednovanja) 11
2.2.1. Vrednovanja na razini Sporazuma o partnerstvu i institucionalnog okvira za korištenje fondova EU u Republici Hrvatskoj ... 11
2.2.2. Vrednovanja na razini programa (PKK i ITP) ... 11
2.3. Metodološki okvir i standardi ... 13
2.4. Izvori stručnosti vrednovanja ... 17
2.5. Administrativni kapaciteti ... 18
2.6. Prikupljanje podataka ... 18
2.7. Osiguravanje korištenja i razmjene rezultata vrednovanja ... 20
2.8. Indikativni proračun za provedbu planiranih vrednovanja ... 21
2.9. Strategija upravljanja kvalitetom procesa vrednovanja ... 21
3. PLANIRANA VREDNOVANJA ... 22
3.1. Vrednovanja na razini SoP, odnosno institucionalnog okvira ... 22
3.2. Vrednovanja na razini Programa Konkurentnost i kohezija 2021. - 2027. (PKK) i Integriranog teritorijalnog razvoja 2021. - 2027. (ITP) ... 23
4. USVAJANJE, IZMJENE I DOPUNE PLANA VREDNOVANJA ... 24
Prilog 1.a Indikativno planirana vrednovanja na razini SoP odnosno institucionalnog okvira ... 25
Prilog 1.b Indikativno planirane interne procjene na razini SoP odnosno institucionalnoga okvira ... 36
Prilog 1.c Indikativno planirana vrednovanja Programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. ... 38
Prilog 1.d Indikativno planirana vrednovanja Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027. ... 60
Prilog 1.e Indikativno planirana vrednovanja intervencija koje se provode u okviru oba programa . 62
Prilog 2.a Popis provedenih vrednovanja na razini Sporazuma o partnerstvu ... 64
Prilog 2.b Popis provedenih vrednovanja Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. ... 66

21

Клучни критериуми за евалуација - ЕУ

- **Ефективност** - разгледува колку успешно дејствувањето на ЕУ во постигнувањето или напредокот кон нејзините цели.
- **Ефикасност** - го зема предвид односот помеѓу ресурсите што ги користи интервенцијата и промените генерирани од интервенцијата
- **Релевантност** - го разгледува односот помеѓу потребите и проблемите во општеството и целите на интервенцијата и оттука се допира до аспекти на дизајнот.
- **Кохерентност** - како различните компоненти на програмските интервенции функционираат заедно за да се постигнат целите на програмата и помеѓу интервенции во рамките на истата област на политиката поддржани од различни инструменти на ЕУ или национални инструменти
- **Додадена вредност на ЕУ** - промени што разумно може да се припишат на интервенцијата на ЕУ, над она што разумно можеше да се очекува од националните активности на земјите-членки.

22

Научени лекции од евалуациите на КП (I)

- **Градење и одржување на капацитети за евалуација:**
  - градењето капацитети треба да се гледа како континуиран процес
  - поттикнување на воспоставувањето и работата на националните мрежи за евалуација
  - воспоставување модалитети за дијалог помеѓу професионалната заедница и носителите на јавни политики
  - поттикнување на соработката меѓу меѓународните и националните експерти и
  - редовни консултации со експерти и академски институции специјализирани во приоритетни области на инвестирање, како што се мали и средни претпријатија, истражување и развој, одржлива енергија, мобилност итн., со цел да се зголеми трансферот на знаење
- **Фокусирајте се на квалитетот на евалуацијата:**
  - избегнувајте поставување премногу прашања за евалуација – фокусирајте се на клучни прашања од политиката
  - Мониторингот на целите и индикаторите за перформанси останува важен, но ова треба да биде овозможено со добро дизајнирани системи за следење.

Научени лекции од евалуациите на КП (II)

- **Избор на соодветни методи за електронска проценка:**
  - да усвојат методи што можат сигурно да ги разликуваат ефектите од интервенциите од ефектите на другите фактори и да избегнат (имплицитни) претпоставки дека набљудуваните исходи се целосно резултат на испитаните интервенции.
  - избегнувајте да се потпирате исклучиво на информации од анкети и/или интервјуа за да ги идентификувате ефектите од интервенцијата и да ја потврдите нивната валидност користејќи квантитативни докази или триангулација.
  - Студиите на случај можат да бидат важни и да обезбедат детален увид во вклучените фактори, степенот на нивното влијание и механизмите преку кои мерките што се испитуваат ги постигнуваат своите ефекти. Сепак, студиите на случај, доколку сакаат да ја исполнат оваа цел, мора да бидат длабински, соодветни, размерни и разумно репрезентативни.
  - Кога се усвојува пристап базиран на теорија, детално се разгледува причинско-последичниот синџир преку кој се очекува интервенцијата да доведе до посакуваните резултати, се испитува дали различните алки во синџирот се очигледни во пракса и се прилагодува „теоријата“ во светлината на емпириските наоди.

Научени лекции од евалуациите на КП (III)

- **Поголема употреба на административни податоци (кои се однесуваат на целото население):**
  - Користете административни податоци секогаш кога е можно за да ги процените ефектите од интервенциите, со цел да ги избегнете стапиците од користењето податоци од анкети или интервјуа извлечени од примерок од испитаници кои можеби не се репрезентативни или склони кон грешки при сеќавањето.
  - Посебно внимание треба да се посвети на јавните регистри на податоци кои складираат податоци од временски серии што опфаќаат примероци или вкупни популации на субјекти.
  - Доколку одредени податоци се од клучно значење за евалуацијата, органите за спроведување треба да преговараат со надлежниот орган (на пр., Национален завод за статистика) доволно однапред за да се осигурат дека податоците се достапни кога ќе бидат потребни.
  - Доколку потребните податоци вклучуваат ризици за приватноста на податоците (GDPR), ова треба да се идентификува и реши пред да се користат податоците.

Важни Извори на Информации за Евалуација на Кохезиската Политика (КП)

- За секој програмски период се развиваат насоки за евалуација. За периодот 2021–2027 година, клучните насоки се:
  - **Перформанси, следење и евалуација на Европскиот фонд за регионален развој, Кохезискиот фонд и Фондот за праведна транзиција во 2021–2027 година** – Работен документ на персоналот SWD(2021)198, Насоки на ЕК за евалуација на програмите на кохезиската политика 2021–2027 година
- Сите информации за евалуациите спроведени за целите на политиката за кохезија може да се најдат во **Библиотеката за евалуација** :
  - **Ex-post евалуации спроведени од Европската комисија (програмски период 2007–2013):** https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/evaluations/ec/2007-2013_en
  - **Евалуации спроведени од земјите-членки (периоди 2007–2013 и 2014–2020):** https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/evaluations/member-states_en

Пример за евалуација на ЕУ фондовите - Хрватска

- Евалуација од Оперативен програма Конкурентност и Кохезија , приоритет Оска11 – Зајакнување на закрепнувањето од кризата во контекст на пандемијата COVID-19 и подготовка за зелено, дигитално и отпорно закрепнување на економијата
- Главна Цел : да се проценат постигнатите резултати и ефектите од финансиската поддршка во однос на целите за периодот до крајот на 2023 година.
- Фокусот на евалуацијата беше врз ефикасноста, ефективноста и влијанието на имплементацијата до моментот на евалуација.
- Корисник : Министерство за регионален развој и фондови на ЕУ , Оддел за Евалуација од Оперативен Програми
- Време за евалуација : 11/2024-6/2025

Основни информации за интервенцијата

- Водечки орган : Министерство од Економија (поддржано) од национална агенција за мали и средни претпријатија)
- Распределба : 132.557.340,00 евра
- Големина на грантот : од 66.361 до 1.000.000 евра
- Корисници : микро, мали или средни претпријатија, од секторот производствена индустрија
- Еден јавен повик : „Зајакнување на конкурентноста на компаниите преку инвестирање во дигитална и зелена транзиција“ (KK.11.1.1.01)
- Потпишано договори : 274
- Прекинати договори : 31
- Успешно завршено : 243
- Подобни расходи : опрема , производство објекти , обуки , софтвер, персонал трошоци , проект подготовка

Евалуациски тим , известување и комуникација

- Надворешни евалуатори , јавна набавка (25.000 евра)
- 4 лица во тимот
- 4 лица во тимот Министерството
- Редовна е-пошта и телефон ска комуникација помеѓу евалуатори и Министерството
- Почетен извештај и презентација на конечниот Извештај
- Тим од министерството желен за учење на методологијата за евалуација

критериуми и прашања за финална евалуација	
Евалуација критериуми	Евалуација прашања
Релевантност	1. Дали клучните елементи на логиката на интервенција и/или теоријата на промена се усогласени со потребите, предизвиците и приоритетите на Република Хрватска? 2. Како мерките за поддршка се прилагодени на специфичните потреби на малите и средните претпријемачи погодени од кризата предизвикана од пандемијата COVID-19?
Ефективност	1. Дали логиката на интервенцијата и инструментите за имплементација ја обезбедија очекуваната промена во однос на идентификуваните цели/резултати и решавањето на идентификуваните празнини/проблеми? Ако не, кои се причините? 2. До кој степен инвестициите овозможија поголема ефикасност на ресурсите и намалување на создавањето отпад и енергетска ефикасност на производството на претпријемачот? 3. До кој степен инвестициите поврзани со дигитализацијата влијаеја врз намалувањето на оперативните трошоци, зголемувањето на приходите и зголемувањето на извозот на клиенти?

Евалуација- матрица

Прашање за евалуација	Пристап за евалуација	Методи	Алатки	Извори
Евалуација критериуми : Релевантност				
1. Дали клучните елементи на логиката на интервенција и/или теоријата на промена се усогласени со потребите, предизвиците и приоритетите на Република Хрватска?	Преку развој на логика на интервенција и анализа на релевантна документација, ќе се воспостават услови за извлекување заклучоци. Идентификацијата на потребите, предизвиците и приоритетите ќе се спроведе преку анализа на релевантни национални стратешки документи. Дополнително, ќе се анализираат документи од институции важни за претприемништвото (на пр., Хрватско здружение на работодавачи - HUP и Хрватска стопанска комора). Понатаму, преку интервјуа со клучните засегнати страни, дополнително ќе се испита усогласеноста на интервенцијата.	Теорија на промена/анализа на логиката на интервенција Канцелариско истражување Синтеза на наодите	Анализа на логички модел Анализа на содржината на документите Интервјуа со претставници на Управувачките органи/HUP/HGK Фокус група (UT, PT1, PT2)	ОП КК (Оперативна програма за конкурентност и кохезија) Документација за јавен повик Релевантни стратешки документи на Хрватска и ЕУ Други документи од Владата на Република Хрватска (одлуки, заклучоци, медиумски најави, презентации итн.) и други релевантни засегнати страни

Евалуација матрица

Прашање за евалуација	Пристап за евалуација	Методи	Алатки	Извори
Евалуација критериуми : Релевантност				
2. Како мерките за поддршка се прилагодени на специфичните потреби на малите и средни претпријатија (МСП) погодени од кризата предизвикана од пандемијата COVID-19?	Сличен пристап како и за претходното прашање, но анализата дополнително ќе се потпира на резултатите од анкетата на малите и средни претпријатија – корисници на мерките за поддршка.	Канцелариско истражување Анализа на резултатите од примарното истражување: анализа на интервју анализа на анкетата анализа на фокус група Синтеза на наодите	Описна статистика Интервјуа со претставници на PT1/PT2/HUP Анкета на корисниците Фокус групи	ОП КК Релевантни стратешки документи на Хрватска и ЕУ Перспективи на испитаниците Податоци од анкетата Учесници во фокус групата
3. Дали логиката на интервенција и инструментите за имплементација ја донесоа очекуваната промена во однос на идентификуваните цели/резултати и решавањето на идентификуваните празнини/проблеми? Ако не, кои се причините ?	**Евалуацијата делумно ќе се потпира на податоци од властите во врска со имплементацијата на проектот и постигнатите резултати, а делумно на резултатите од анкетите на корисниците и интервјуата со претставници на надлежните органи и деловната заедница. Примарните податоци ќе помогнат подобро да се разберат постигнатите резултати, за кои во моментов нема доволно податоци од секундарни извори .**	**Канцелариско истражување** **Анализа на резултатите од примарното истражување:** • **анализа на интервју** • **анализа на анкетата** • **анализа на фокус група** **Синтеза на наодите**	**Описна статистика** **Интервјуа со претставници на MA/IB (PT1/PT2)/Хрватско здружение на работодавачи (HUP)** **Анкета за корисници** **Фокус групи**	**ОПЦЦ** **Јавно повик документација** **Релевантни стратешки документи од Република Хрватска** **Напредок на OPCC извештаи** **Податоци од eFondovi систем** **финансиски агенции за мали и средни претпријатија** **перформанси** **Податоци од анкетата** **Фокус група учесници**

Евалуација матрица

Прашање за евалуација	Пристап за евалуација	Методи	Алатки	Извори
Евалуација критериуми : Ефективност				
1. До кој степен инвестициите придонесоа за подобрена ефикасност на ресурсите, намалување на отпадот и енергетска ефикасност во производствените процеси на претпријатијата? **2. До кој степен инвестициите поврзани со дигитализацијата ги намалија оперативните трошоци, ги зголемија приходите и извозот на корисници?**	Како и во претходното прашање, поради недостаток на релевантни податоци од системот eFunds и извештаите за работењето на компаниите, ќе биде потребно да се потпреме на податоци од анкети. Дополнително, посетите на најмалку 15 локации на проекти и интервјуата со корисниците ќе дадат дополнителен увид во влијанието од имплементацијата на проектот. Ќе се спроведат и интервјуа со релевантни претставници на РГ2 за да се процени влијанието на проектите врз овие теми.	Канцелариско истражување Анализа на резултатите од примарното истражување: анализа на анкетата анализа на интервју Студии на случај Синтеза на наодите	Анализа на содржината на документацијата Фокус групи Интервјуа со претставници и корисници на РТ2 Анкета на корисниците	Јавен повик-документација Напредок на ОРСС извештаи Податоци од е-фондови Повратни информации Податоци од анкетата Друго административни податоци Мали и средни претпријатија документација (апликации)

33

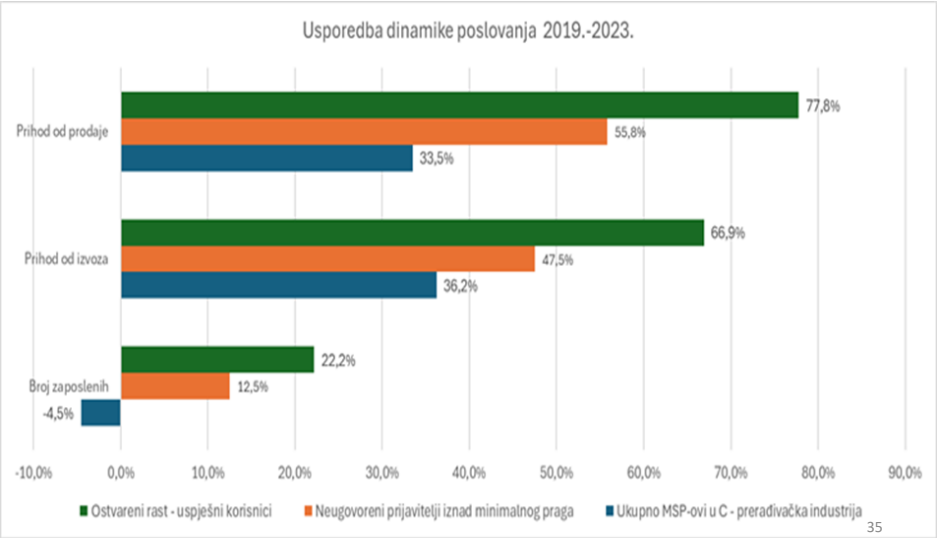
Реконструирана интервенциска логика

Потреби / Цели	Финансирање	Активности	Веднаш Излезни резултати	Резултати
Зајакнување на конкурентноста на малите и средни претпријатија преку создавање услови за побрзо и подобро прилагодување кон целите на зелената и дигиталната транзиција.	Јавни средства во износ од 132,6 милиони евра од извори на ЕУ	Финансирање на инвестиции на мали и средни претпријатија во секторот Ц (преработувачка индустрија) за зелена и дигитална транзиција и подобрување на иновациите во деловните процеси.	▪ Склучено договор проекти (240) ▪ Дополнително инвестиција обезбедено од приватно извори (250 милиони евра) ▪ Нови технолошки решенија поврзано со зелена боја и дигитален транзиција цел	▪ Зголемување на вработеноста ▪ Зголемени приходи од продажба ▪ Зголемени приходи од извоз ▪ Зголемена продуктивност на претпријатијата (од 21.160 евра во 2018 година до 25.000 евра БДВ по вработен до 2025 година

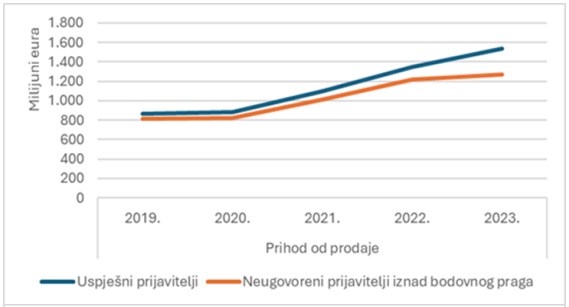
34

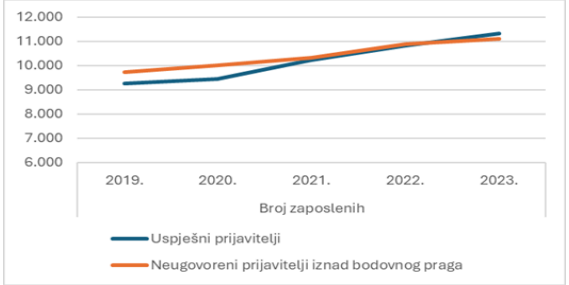
Индикативни перформанси и индикатори

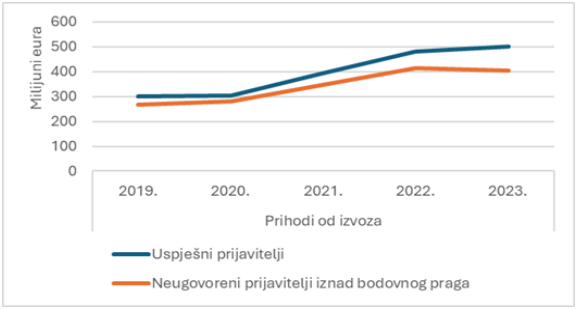
Споредба на бизнис перформанси од корисници и референтни групи

Споредба на перформансите на корисниците и кандидатите кои го поминале прагот за бодување

- ✓ Успешните кандидати постигнуваат подобри резултати од неуспешните кандидати во 2022 и 2023 година, при што разликата за 2023 година е особено изразена.
- ✓ Сепак, овие резултати не се доволни за да се донесат сигурни заклучоци за влијанието на имплементираните проекти врз бизнисот на претпријемачите.

Главни научени лекции

- Важност на достапноста на податоци и квалитет (Министерството за Економија веќе имаше голем збир на податоци за перформансите од корисници)
- За импакт евалуација потребни се повеќе податоци од временски серии
- Наоѓање на соодветно контрола група е особено важно
- Да не се заборави на согласност за употреба на податоци за корисниците за евалуација (треба да биди дел од грант договор)
- Евалуаторите треба да држат растојание од корисникот , но треба да има блиска комуникација за учење

ВИ БЛАГОДАРИМЕ ЗА УЧЕСТВОТО

ДАЛИ ИМАТЕ ПРАШАЊА, КОМЕНТАРИ, ПРЕДЛОЗИ?